

تولید، پشتیبانی‌ها، مانع زدایی‌ها
مقام معظم رهبری

معاون محترم بهداشت دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ...

موضوع: شیوه نامه گواهی پزشکی فوت

با سلام و احترام

همانگونه که آگاهی دارید برنامه ثبت و طبقه بندی علل مرگ یکی از برنامه های موفق وزارت بهداشت است که سالیان متمادیست در کشور اجرا می شود. داده های ثبت مرگ بر اساس گواهی پزشکی فوت است که توسط پزشکان محترم تکمیل می گردد. با عنایت به گزارشات و مکاتبات دانشگاه ها یکسری مشکلات و تخلفات در خصوص نحوه و تعداد گواهیهای صادره توسط هر یک از پزشکان، تعرفه، ارزیابی فرایند صدور گواهی فوت، آموزش پزشکان و سایر موارد مطرح شده است که برای ارتقای فرایند صدور گواهی پزشکی فوت کارگروهی متشکل از نمایندگان محترم معاونت بهداشت و درمان، دفتر بازرسی و مرکز حراست وزارت متبوع تشکیل شد که متعاقب آن و پس از بررسی های مختلف و تعامل با دانشگاه ها، شیوه نامه پیوست تهیه گردید. خواهشمند است دستور فرمایید این شیوه نامه در اختیار همکاران محترم مرتبط با برنامه ثبت مرگ و صدور گواهی پزشکی فوت در کلیه موسسات بهداشتی درمانی دولتی و غیر دولتی و مطب ها برای اجرا قرار گیرد.

دکتر کمال حیدری
معاون بهداشت

دکتر قاسم جان بابایی

معاون درمان

شیوه نامه ارتقای فرایندهای صدور گواهی فوت

برنامه ثبت و طبقه بندی علل مرگ و داده های حاصل از آن که اطلاعات پایه در امر سیاست گذاری مبتنی بر شواهد در نظام سلامت می باشند، هم اکنون در کلیه دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی توسط معاونت های بهداشت دانشگاه/دانشکده در حال اجرا است. از آنجایی که جمع آوری اطلاعات در این نظام ثبتی بر پایه صدور گواهی پزشکی فوت است، در حال حاضر فرم گواهی فوت استاندارد در کلیه واحد بهداشتی درمانی دولتی و غیر دولتی (سرپایی و بستری) مورد استفاده پزشکان قرار می گیرد. با توجه به اینکه این فرم مستندی است که بر اساس آن کلیه فرایندهای قانونی توسط سازمان ثبت احوال و سایر سازمانها انجام می شود، دقت و صحت اطلاعات و فرایندهای صدور آن از اهمیت زیادی برخوردار است. لذا این دستور عمل که بر اساس جلسه مشترک با نمایندگان محترم مراکز و دفاتر زیر:

دفتر ارزیابی فناوری و تدوین استاندارد و تعرفه سلامت- مرکز مدیریت بیمارستانی و تعالی خدمات بالینی-مرکز نظارت و اعتبار بخشی امور درمان-مرکز حراست وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی- دفتر بازرسی، ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات

و تعامل سازمانی تهیه شده قرار است به عنوان راهنمایی اجرایی در دانشگاه /دانشکده ها مورد عمل قرار گیرد و بر اساس آن در صورت نیاز فرایندها اصلاح و ارتقا یابند. این دستور عمل در ۴ حیطة به شرح زیر ارایه شده است:

۱- آموزش

الف-- دوره های آموزش پزشکان در زمینه ثبت صحیح علل مرگ توسط وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و یا دانشگاهها و دانشکده های علوم پزشکی و با همکاری سازمان پزشکی قانونی برگزار می شود.

ب- تدوین سر فصل ها، تعیین مدت دوره و برگزاری دوره ها توسط معاونت بهداشت وزارت متبوع و با همکاری سازمان پزشکی قانونی انجام می شود.

ب- دوره های بازآموزی در آموزش مداوم پزشکان در زمینه صدور گواهی های فوت توسط معاونت آموزشی از طریق برنامه های آموزش مداوم پزشکان به درخواست معاونت های بهداشت دانشگاه/ دانشکده توسط معاونت های آموزشی دانشگاه به صورت دوره ای برگزار و گواهی آموزشی نیز صادر گردد.

ج- در نظر گرفتن واحد درسی نحوه صحیح صدور گواهی فوت در درس نامه آموزشی دانشجویان پزشکی.

د- همکاری با معاونت آموزشی وزارت و دانشگاهها/دانشکده های پزشکی در خصوص برگزاری کارگاه های آموزشی بدو ورود دستیاران.

ه- طراحی و استقرار پورتال اختصاصی آموزشی و مشاوره صدور گواهی فوت با همکاری معاونت آموزشی و بهداشت دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی.

۲- تعرفه

الف- دریافت تعرفه صدور گواهی فوت توسط پزشکان بر اساس تعرفه های ابلاغی سالیانه که از سوی هیات محترم وزیران تصویب و توسط وزارت بهداشت درمان و آموزش ابلاغ می گردد، می باشد.

ب- هرگونه دریافت مبالغ بالاتراز تعرفه مصوب ابلاغی تخلف محسوب شده و برابر قوانین با متخلفین برخورد می گردد.

ج- برای هر مورد فوت، فقط یک گواهی صادر می گردد بنابر این باید فقط یک بار تعرفه اخذ گردد و پزشک صادر کننده مطابق تعرفه تعیین شده هزینه دریافت نماید.

پ- پزشکان و یا موسسات صادر کننده گواهی فوت موظف به ارائه رسید بابت تعرفه دریافتی به صاحبان متوفی می باشند.

ت- میزان تعرفه صدور گواهی پزشکی فوت برای تمامی گروه های پزشکی (عمومی و متخصص) یکسان می باشد.

ث- در موارد مشکوک در روند درمان بیمار فوت شده، پزشک معالج یا مربوطه در زمان شیفت می تواند از مشاوره سایر متخصصین از جمله متخصص پزشکی قانونی در تنظیم برگه فوت استفاده نماید که در این مواقع نباید تعرفه مجزا از بیمار دریافت گردد.

ج- مرجع تعیین تعرفه در حیطه معاونت درمان وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی است. لازم است دفتر ارزیابی، فناوری و تدوین استاندارد و تعرفه سلامت با همکاری پزشکی قانونی و لحاظ مولفه های قانونی سالیانه تعرفه صدور گواهی فوت را برای تصویب به هیات وزیران پیشنهاد و بعد از تصویب به نحو مقتضی به اطلاع موسسات درمانی و پزشکان برساند.

۳- افراد و مکان مجاز صدور گواهی پزشکی فوت

الف) مطب :

پزشکان مطب داری که پروانه معتبر طبابت شهرستان محل فعالیت را دارا بوده و دوره آموزشی مربوطه و مورد تایید وزارت بهداشت و درمان در زمینه ثبت صحیح علل مرگ را گذرانده باشند و منعی برای طبابت یا صدور گواهی فوت نداشته باشند.

لازم به ذکر است این پزشکان فقط در محدوده اعلام شده (پروانه طبابت) و برای ساکنین منطقه ذکر شده اجازه صدور گواهی فوت دارند.

فقط پزشک دریافت کننده گواهی فوت مجاز به صدور گواهی فوت (مطابق سریال گواهی فوت) می باشد و مسئولیت حفظ و نگهداری با وی می باشد و استفاده و صدور از این گواهی فوت توسط هر فرد دیگری تخلف محسوب میشود.

هر پزشک حداکثر مجاز به صدور ۱۰ برگ گواهی فوت در ماه می باشد.

(ب) موسسات بهداشتی، درمانی (بیمارستان، درمانگاه، جراحی محدود و):

اوراق گواهی فوت به نماینده ای که طی نامه رسمی از سوی مدیر عامل یا مسئول فنی موسسه معرفی شده است، تحویل می گردد و پزشکان شاغل در موسسات مذکور بعنوان پزشکان معالجه که منعی جهت صدور گواهی پزشکی فوت ندارند مجاز به صدور گواهی فوت هستند.

بدیهی است این دفترچه ها به موسسه مذکور تحویل شده و جز اموال آن موسسه تلقی میشود و هیچ پزشکی اجازه استفاده از گواهی های تحویلی را در خارج از موسسات برای فردی که در خارج از این موسسات فوت کرده را ندارد.

در خصوص صدور گواهی فوت توسط پزشکان معالج بیمارستان که با مهر موسسه صادر می شود محدودیت تعداد وجود نداشته و معیار اصلی صدور گواهی، پزشک معالج آن بیمارستان و صدور گواهی در آن بیمارستان می باشد.

الف- تحویل دفترچه گواهی فوت به پزشک دوره دیده / نماینده موسسات توسط معاونت های بهداشت و یا درمان دانشگاه / دانشکده مربوطه و یا شبکه بهداشت و درمان شهرستان تحت پوشش صورت می گیرد. تمامی گواهی های فوت بر اساس شماره سریال متمرکز و با کد دانشگاه / دانشکده مربوطه چاپ می گردد. مسئولیت اعلام و درج شماره سریال گواهی فوت، با دانشگاه علوم پزشکی می باشد.

ب- گواهی های فوت مورد نیاز بیمارستانهای دانشگاهی به صورت متمرکز در معاونت درمان چاپ می گردد. محل تامین اعتبار چاپ گواهی های فوت، بر اساس تصمیم گیری معاونت درمان دانشگاه خواهد بود.

بدیهی است در صورت صدور گواهی فوت توسط داد پزشک، تعرفه صدور گواهی پزشکی فوت طبق دستور عمل فقط به داد پزشک پرداخت خواهد شد.

هر پزشک با شماره نظام پزشکی خود می تواند حداکثر ۱۰ برگ گواهی فوت در ماه در هر کدام از واحدهای درمانی در مطب، درمانگاه و جراحی محدود صادر نماید. در بیمارستانها با نظر معاونت درمان یا با توجه به تعداد تخت بستری و آمار فوت این تعداد می تواند افزایش یابد باشد.

پ- کارشناسان واحد ثبت و طبقه بندی علل مرگ معاونت بهداشت، پس از دریافت ته برگ دفترچه های گواهی های پزشکی فوت صادر شده قبلی مجاز به ارائه دفترچه جدید به پزشکان دوره دیده / نماینده موسسات بهداشتی درمانی می باشند.

تبصره: تحویل دفترچه جدید منوط به تحویل حداقل ۸۰ درصد گواهی های فوت تحویلی از سوی پزشک یا موسسه می باشد.

ت- شماره سریال برگه های گواهی فوت باید توسط واحد تحویل دهنده ثبت و از پزشک / نماینده موسسات رسید اخذ گردد.

ث- در زمان تحویل اوراق گواهی فوت، پزشکان مشمول موظف به ارائه اصل پروانه طبابت معتبر می باشند.

در صورت کم بودن تعداد پزشکان صادر کننده گواهی فوت در شهرستان، با توجه به نسبت تعداد موارد مرگ منطقه به تعداد پزشکان متقاضی صدور گواهی فوت، توزیع دفترچه صورت گیرد.

مثال: در شهرستان الف با جمعیت ۵۰ هزار نفر و دارا بودن یک پزشک با توجه به میزان متوسط خام مرگ که ۵ در هزار نفر می باشد سالیانه حدود ۲۵۰ مرگ رخ می دهد بنابراین در ماه حدود ۲۱ مرگ رخ میدهد بنابراین در ماه یک دفترچه گواهی فوت ۲۰ نسخه ای به پزشک تحویل داده شود.

پزشکانی که در ارزیابی کمیت و کیفیت صدور گواهی فوت امتیاز لازم را کسب نکرده باشند بر حسب تصمیم کمیته دانشگاه بصورت موقت یا دائم از دریافت گواهی فوت محروم می گردند.

لازم به ذکر است بر اساس دستور عمل صدور گواهی پزشکی فوت، پزشکان هنگام صدور گواهی، لازم است موارد ۱۹ گانه را بررسی نمایند و در صورتی که مرگ طبیعی است و شامل موارد ارجاعی به پزشکی قانونی نمی باشد اقدام به صدور گواهی فوت نمایند در غیر اینصورت لازم است متوفی به همراه فرم ارجاع به پزشکی قانونی ارجاع شود.

۴- پایش و ارزشیابی

الف- لازم است معاونت درمان دانشگاه/ دانشکده های علوم پزشکی برای نظارت بر نحوه صدور گواهی پزشکی فوت در موسسات بهداشتی درمانی دولتی و یا خصوصی برنامه ریزی نمایند تا کارشناسان نظارت بر درمان بر نحوه صدور گواهی پزشکی فوت نظارت داشته باشند.

ب- لازم است گواهی فوت با حضور پزشک صادر کننده گواهی فوت بر بالین متوفی صادر شود.

پ- در صورتی که مشاهده شود هر کدام از پزشکان دفترچه گواهی فوت را در اختیار سایر همکاران و یا پرسنل غیر پزشک جهت صدور گواهی فوت قرار داده اند از تحویل دفترچه گواهی فوت جدید ممانعت به عمل می آید.

ت- کارشناسان ثبت مرگ معاونت بهداشت دانشگاه دانشکده های علوم پزشکی لازم است با استفاده از ابزار ارزیابی گواهی فوت که توسط مرکز مدیریت شبکه (گروه آمار و اقتصاد بهداشت) تهیه شده است گواهیهای صادره توسط پزشکان را ارزیابی و نتایج را به اداره نظارت حوزه درمان، موسسات و پزشکان باز خورد دهند.

ث- بر اساس ایرادات مشاهده شده در گواهی های فوت، کارگاههای مربوطه برای پزشکان برگزار گردد.

ج- در صورت مشاهده هرگونه تخلف تعرفه ای توسط پزشک صادر کننده گواهی پزشکی فوت لازم است وی به کمیسیون ماده ۱۱ دانشگاه معرفی گردد.

چ- نظارت بر تعرفه و چگونگی دریافت و واريز تعرفه و مشخصات هویتی به عهده کمیته ای متشکل از سازمان نظام پزشکی ، نماینده معاونت درمان ، نماینده پزشکی قانونی و سازمان بازرسی دانشگاه خواهد بود که در صورت رویت و گزارش موارد تخلف ، موضوع توسط کمیته مربوطه رسیدگی می گردد.